

Pildil stseen lavastusest. Amneris, Egiptuse printsess – Marianna Tarassova Peterburi Maria teatrist.

2x Toomas Huik

Giuseppe Eestisse

Giuseppe Verdi «Aida»

Rahvusoper Estonia ja Malmö Ooperi- ja Muusikateatri koostöö
Rocca al Mare Onistari
Tennisekeskuses
Lavastaja **Marianne Mörck**
Kujundus **Göran Arfs**
Kostüümid
Anne-Marie Anttila
Muusikaline juht ja dirigent
Arvo Volmer

Esietendus 8. oktoobril

REIN VEIDEMANN
rein.veidemann@postimees.ee

Nüüd on seda siis nähtud ja nautitud. Siinkirjutajale ja küllap sadadele teistelegi vaatajaile-kuulajajale oli see esimene kord istuda silmast silma ja kõrvast kõrva legendaarse geniuse Verdi veel legendaarsema «Aidaga».

Ent mida siiski «nähtud ja nautitud»?

Mõtlesin sellele reedeselt esietenduselt kõledast Onistari tennisehallist vihmast ligunenud telkides asuvatesse garderoobidesse ja sealt sama kõledasse pimedasse linnamaastikku koos ülejäänud küllastajate massiga hajudes, kurnatuna pingelisest töönalast (oh, kui palju nägin enda ümber samasuguseid tööorje, kes tulid kohtuma laval näidatud kolme tuhande aasta taguste saatusekaaslastega!).

Suur ja kirglik

Kindlasti oli selleks Verdi suurejooneline, ülev ja kirglik muusika, võimsad ansamblid ja koorid – just see ainulaadus, mille poolest «Aida» mitte ainult ooperi-, vaid üldse maailma muusikaklassikasse kuulub.

Agas mul on olnud ju võimalus seda kõike nautida ka vi-

Tein
aset
vaat
ette
ja o
kult

Giuseppe Verdi taastulek Eestisse – nähtud ja nauditud

Giuseppe Verdi «Aida»

Rahvusoper Estonia ja Malmö Ooperi- ja Muusikateatri koostöö

Rocca al Mare Onistari Tennisekeskuses
Lavastaja **Marianne Mörck**
Kujundus **Göran Arfs**
Kostüümid
Anne-Marie Anttila
Muusikaline juht ja dirigent
Arvo Volmer

Esietendus 8. oktoobril

REIN VEIDEMANN
rein.veidemann@postimees.ee

Nüüd on seda siis nähtud ja nauditud. Siinkirjutajale ja küllap sadadele teistelegi vaatajaile-kuulajale oli see esimene kord istuda silmast silma ja kõrvast kõrva legendaarse geeniuse Verdi veel legendaarsema «Aidaga».

Ent mida siiski «nähtud ja nauditud»?

Mõtlesin sellele reedeselt esietendusest kõledast Onistari tennisehallist vihmast ligunenud telkides asuvasse garderoobidesse ja sealt sama kõledasse pimedasse linnamaastikku koos ülejäänud küllastajate massiga hajudes, kurnatuna pingelisest töönalalast (oh, kui palju nägin enda ümber samasuguseid tööorje, kes tulid kohtuma laval näidatud kolme tuhande aasta taguste saatusekaaslastega!).

Suur ja kirglik

Kindlasti oli selleks Verdi suurejooneline, ülev ja kirglik muusika, võimsad ansamblid ja koorid – just see ainulaadus, mille poolest «Aida» mitte ainult ooperi-, vaid üldse maailma muusikaklassikasse kuulub.

Agas mul on olnud ju võimalus seda kõike nautida ka vi-

deolt, Klassikaraadiost ja pikka del autosõitudel CD-lt. Pealegi, vähe on neid galakontserte, kus poleks kõlanud mõni Verdi menuk, sh ka «Aidast».

Seega pidi olema miski muu, millepärast Estonia nii suurejoonelise projekti ette võttis, olgu peale, et Rootsist laenatud lavastuse, formaadi ja Soomest/USAst ning Venemaalt osalt mehitatud osatäitjatega.

Usun, et selle tõestuseks: ka eestlased väärivad vaatamakuulama «Aidat» oma koduses ümbruses. See oli meiesugustele talupojavammust mäletavatele popsidele aimu andmine suure ja kauge maailma hõngust.

Müts maha Estonia juhtkonna, Arvo Volmeri, orkestri, koori ja balletitrupi ees, et nad selle ponnistuse tegid.

Agas nad pidid olema teadlikud ka riskist, et üritus kogu oma mastaapsuse ja majesteetlikkusega on määratud maanduma ometi «vahepealsuseks».

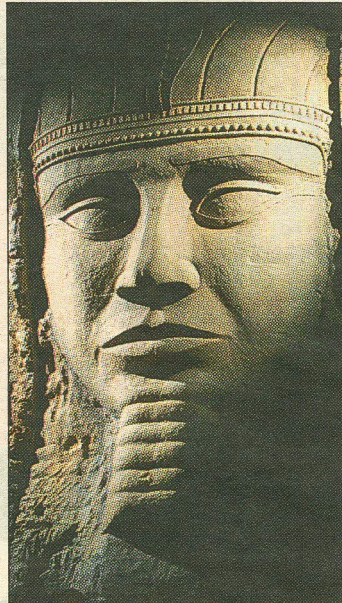
Armastustragöödia

Kõigepealt juba seetõttu, et vabaõhuetenduseks, millisena «Aidat» on ka mängitud, pole meil õiget maastikku ja ammuigi mitte ilma.

Teine probleem oli orkestri asetsemine samal tasapinnal vaatajatega, kuigi Verdi nägi ette lava kõrgemale tõstmist ja orkestri surumist võimalikult sügavale orkestriauku.

Leigo järvemuusikale ju «Aidaga» ei lähe, jõekäärudesse mahuvad komejandilood. Luluväljaku laulukar oleks aga lämmatanud praeguse lavakujunduse.

Selle kesksed elemendid, Vulkaani tempel, Amnerise palee ja Sfinksi pea oleksid paist-

Egiptimaiselt gigantne detail lavakujundusest.

nud kääbustena meie rahvusliku kõlakasti taustal. Niisiis tennisehall või mõni muu spordisaal.

Saku Suurhallis kappasid hobused ja vaevalt sealgi oleks pääsetud probleemidest, millele tuli pörkuda praeguses etendusekohas.

Istusin 24. reas ja lava jõudis minuni eesistujate peade vahelt. «Aida» on täiuslik armastustragöödia, mis nõuaks kannatavate lauljate näoilmete nägemist. Paraku pidin rahulduma fotodega uhkest ja info-rikkast bukletist (koostaja Anneli Ivaste, saatesõna Maia Liljelt).

Muidugi oleks võinud üles riputada ekraanid, aga see oleks tekitanud dissonantsi ülejäänud lavaltoimuvaga. Võib-olla siiski oleks pidanud aariaid, duette ja triosid esile tõstma fookuseeritud prožektoritega, et ka kaugemad vaatajaid võiksid eristada suu ja silmade liikumist.

Praegu pidid tagaread loot-

ma üksnes muusikale, mis tunnustavalt kandus ühtlaselt üle halli.

Teine probleem oli orkestri asetsemine samal tasapinnal vaatajatega, kuigi Verdi nägi ette lava kõrgemale tõstmist ja orkestri surumist võimalikult sügavale orkestriauku.

Arvo Volmeri auks olgu öeldud, et ainult paaris kohas tundus orkester lauljaid üle mängivat, muidu oldi võrdne partner ja võimendi nii lauljatele, koorile kui ka tantsijaile, solist aga vahemängudes. Avamängu *pianissimo* juba ise näitas taset!

Usk ja võim

«Aida» esietenduse tõelised kangelased olid Cynthia Makris Aidana ja Marianna Tarassova Amnerisena. Mõlemad demonstreerisid seda täiuselähedast professionaalsust, mida tajuks, kui helidega maalitakse välja iga tundevarjund. Radamese rolli täitnud Roman Muravitski parim hetk oli pikas piano-duetis Aidaga etenduse finaalis.

Dramaatilistes ja paatoslikes stseenides paistis tema tenorist väheks jäävat. Jassi Zahharov Etioopia kuninga Amonasrona oli kongeniaalne: jõuline mäsaja ühel poolt ja samas auto-kraatlik isa.

Lavastaja Marianne Mörcki eesmärgiks oli rõhutada Verdi ooperis usu ja võimu (mis läbi aegade on lahutamatu põimunud) orjastavat olemust, kui selle keskmese satub armastajapaar. Sellest ka rituaalide esiplaanile nihutatud etenduses. Aga kust siis tuleksid tragöödiad ja ooperid, kui see nii ei oleks.

Hea muidugi, et igapäevase, pommide ja kõriloikamistega tiražeeritud tragöödiate kõrval jääb meil vähemalt võimalus läbi «Aida» kogeda tragöödia kunstiks vormistatud klassikalisi allikaid.